

Etibar ƏBİLOV

*Müstəqillik! İlk inanım, ilk həsrətim!
Müstəqillik! Xalqın məslək bəyregidir.
Müstəqillik - hər ölkənin, məmləkətin
Zülm, əsarət orbitindən çıxmağıdır!
...Müstəqillik - yarışlarda -
sınanmaqdır.
Öz südünlə,
çörəyinlə dolanmaqdır!
Pardaxlanıb açılmaqdır
tumurcuqtaq.*

Bu misralar, bu gün 75 yaşını qeyd ediyimiz Xalq şairi Sabir Rüstəmخانlının "Bütövlük" poeməsindəndir və bu poemanı Sabir müəllim 1978-ci ildə qələmə alıb. Həmin o illərdə belə misraları qələmə almaq, hər hansı şair üçün cəsarətin son həddi idi. O vaxtkı sistem - Sovet imperiyası bu cür düşüncələrə, üstəlik, bu düşüncələrinə qələmə alan şairlərə qarşı həmişə aman davranıb... Sabir Rüstəmخانlı, təbii ki, bunu gözəl bildirdi. Məşum 37-ci ilin dəhşətindən, bütün təfərrüatına qədər xəbərdar idi... Müasirləri olan Bəxtiyar Vahabzadənin "Gülüstan", Xəlil Rza Ulutürkün "Apardı sellər Saranı" əsərlərinə görə yaşadığı məhrumiyyətlərin, təqiblərin çəli şahidi idi... Keçən il 2020-ci ilin fevral ayında, Milli Məclisə seçkilər zamanı, Neftçalada, Sabir müəllim mənə, keçən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində, Milli azadlıq hərəkatının ən gərgin vaxtlarında, o vaxt Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin ikinci katibi olan Viktor Polyanıçko ilə aralarında olan bir söhbəti danışmışdı.

Milli azadlıq hərəkatının liderlərindən olan Sabir müəllimə, Polyanıçko: - Sən başını kötiyün üstünə qoyursan - deyəndə, Sabir müəllim:

- Mən başımı həmin kötiyün üstünə indiyə yox, çoxdan qoymuşam - cavabını vermişdi... Çoxdan, yəni keçən əsrin 78-ci illərindən - "Bütövlük" poemasını yazmamışdan da əvvəl... Onun 1964-cü ildə yazdığı "Təbriz xiyabani" adlı bir şeiri var. İllərdən də böllü olduğu kimi, Sabir müəllim bu şeirini doğulduğu Hamarkənd kəndindən Bakıya təhsil almağa gəldiyi ilk ildə yazıb. 18 yaşlı gənc şair Bakı küçələrini gəzir, doğma şəhərini "cahanın mərkəzi" sanır, "ci-narlı-tomiz" küçələri gəzməkdən doymur. Bakının "Tbilisi", "Yerevan" xiyabanlarını, "Leningrad" prospektini xatırladı. Şeirin sonunda isə ürəyindəki xiffəti dilə gətirməyə bilmiş.

*Mən bu duyğularla gəzirəm yalqız,
Ürəyim səbirsiz, qəlbim qərsiz
Keçirəm Moskva prospektindən,
Təbriz xiyabani həsrəti ilə mən.*

Sabir müəllimin qəlbindəki müstəqillik, azadlıq duyğuları o uzaq illərdən "boy göstərməyə" başlayıb. Onun ilk yaradıcılıq nümunələrini oxuyuram və bu qənaətə gəlirəm ki, o bu dünyaya xüsusi bir missiyanı yerinə yetirmək üçün gəlib. Və bu günə qədər də həmin missiyanı - vətəno, xalqa, Türk dünyasına xidmət missiyanını çox böyük ləyaqətlə, sövqlə, yorulmaq bilmədən yerinə yetirir.

Ədəbiyyatımızda "Vətən" başlıqlı ən gözəl şeirlərdən biri də Sabir Rüstəmخانlıya məxsusdur. Bu şeirin hər mısrası möhtəşəm tariximiz ən mühüm səhifələridir. 21 yaşlı Sabir Rüstəmخانlı bu şeirində 21 Azər hərəkatından, Cavad xanın qətlinə,

Azadlıq, müstəqillik eşiği ilə yaşayan, köməksiz, arxasız, silahsız xalqımızı "Ömür kitabı" ruhan silahlandırmağa bildi.

Mohz buna görə də tariximizin ən şanlı səhifələrindən olan Meydan hərəkatında Azərbaycan xalqı Sabir Rüstəmخانlıya öz adından danışmaq səlahiyyəti verdi. Bütün Azərbaycan xalqı həmin o illərdə, həm də ondan sonrakı illərdə bu səlahiyyəti Sabir müəllimə verməklə nə qədər haqlı olduğunu şahidi oldu.

O, bütün həyatını millətə həsr edib. Sabir Rüstəmخانlının cəsarəti, mərdliyi, millət sevgisi həmya mələndür. Ona görə də xalqımız tərəfindən böyük hörmət, nüfuz qazanıb. Xalq özünün bu işıqlı oğlu ilə haqlı olaraq fəxr edir. Ona güvənir, ona etibar edir, ona inanır.

2020-ci ildə, Azərbaycanda növbədən-kənar parlament seçkilərində Sabir Rüstəmخانlı 61 sayılı Neftçala seçki dairəsinin

görsələr həmişə izdihamlı keçirdi. Seçkilərin etimadını qazanarsa, Neftçalada görcüyü, görmək istədiyi işlərdən danışırdı. Seçkilərin hər bir sözünü diqqətlə dinləyirdi, bəzi seçkilərin problemlərini ələ yeriində həll edirdi.

Biz hər axşam onun seçki qərərgahına yığırdıq. Şahidi olduğum hadisələri yazıram: Hər gün onun qərərgahına dəstə-dəstə insanlar gəlirdi. Problemlərinə görə gələnlər də olurdu, bu böyük şairi, ictimai xadimi, artıq əfsanələmiş şəxsiyyəti görməyə gələnlər də. O, hələ seçki gününə qədər rayonumuzda həlli illərlə mümkünmüş olan və yaxud bəzi qurumların səhlənkarlığı üzündən yubadılan işləri, çox qısa bir zaman kəsiyində, öz nüfuz hesabına görməyi bildi. Məhz onun söyi notisiəsində bir neçə kəndimiz yolları təmir edildi, yaxud yollar yenidən çəkildi, başqa gördüyü işlər də oldu. Bütün bunlar neftçalalıların tərəfindən böyük rəğbətə qarşılandı.

Elimin güvənc yeri

dolanmaq üçün şeirini satan Hadinin acınacaqlı qədim, sətirlərindən dahilər boylanan qədim əlyazmalardan, dünyanın ən gözəl dili olan Azərbaycan dilində yazılmış "Heydərbağa"dan... söz açıq. Və nəzərə alsaq ki, bu şeirdəki informasiyalırsın əksəriyyəti, məktəblərimizdə tədris olunan "Tarix", "Ədəbiyyat" dərslərində "dustaq həyatı" yaşayırdılar, həmin şeirin o vaxtkı gənc nəsil üçün, ümumiyyətlə o zamanın Azərbaycan oxucusu üçün nə qədər böyük əhəmiyyətə malik olduğu bütün dolğunluğu ilə üzə çıxar... Sabir Rüstəmخانlı hələ o vaxt, öz böyük müasirləri Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza Ulutürk, Məmməd Araz kimi aydın başa düşürdü ki, indi Azərbaycan insanının milli ruhu, xalqın yaddaşını diri saxlayan şeirlər də daha çox ehtiyacı var. Çünki o, lap gənc yaşlarından dərk edirdi ki, heç bir imperiya daimi olmur. Və bütün imperiyaların süqutu həmişə böyük fəlakətlərlə, itkilərlə, məhrumiyyətlərlə müşayiət olunur. Sabir Rüstəmخانlı və onun kimi istiqal mücahidləri, hər zaman özlərini millətləri üçün cavabdeh hesab edirdilər. "Ömür kitabı"nın Sabir Rüstəmخانlıya yazdırılan da bu cavabdehlik hissi idi. 1988-ci ildə nəşr olunan bu möhtəşəm kitabın, o illərdə xalqımızın taleyində oynadığı rol indi həmya mələndür. Bir xalq olaraq haqqımızı tapdığımız, sösimizin eşidilmədiyini həmin çətin günlərdə "Ömür kitabı" bir niyyət abidəsinə çevrildi. "Ömür kitabı" o ağır illərdə xalqımızı səfərbər edə bildi.

dən öz namizədliyini irəli sürəndə əksər neftçalalıları kimi sevinclərdən biri də mən oldum. Həmin günlərdə saytlardan birinə verdiyim müsahibədə Sabir müəllimin öz namizədliyini bizim dairədən irəli sürməsinə, mən neftçalalıları üçün tarixi bir şans olaraq qiymətləndirdim. "Niyyə məhz Sabir Rüstəmخانlı?" sualına isə:

- Ona görə ki, mənə Milli Məclisdə xalqın güvəndiyi, xalqın arzu-istəyini dilə gətirən cəsarətli, qətiyyətlili insan lazımdır. Mənə Milli Məclisdə xalqımızın rifahına xidmət edəcək qanunları qaldıran, bu qanunları həyata keçirə bilən, milləti üçün ən ali məqsədlərə nail ola biləcək insanlar lazımdır. Mənə Milli Məclisdə xalqın mənafeyini öz mənafeyindən üstün tutan insanlar lazımdır. Mənə Milli Məclisdə sözü ciddiyyətlə alinan söz sahibi lazımdır - cavabını verdim.

Mən sadaladığım bu keyfiyyətləri Sabir Rüstəmخانlıda gördürdüm.

Seçkidə, mən həm də bu böyük şəxsiyyətin vəkili idim. Onunla demək olar ki, Neftçalının bütün kəndlərini qarış-qarış gəzdirdim. Vəkilər adətən seçkilərə, namizədin həyatı, fəaliyyəti barədə məlumatlar verir... Amma ələ ilk görüşəndə mən hiss elədim ki, buna ələ bir ehtiyac yoxdur. Bütün Azərbaycanda olduğu kimi, Neftçalada da insanlar Sabir müəllimi yaxşı tanıyırlar. Onun həm ədəbiyyatımızda, həm də ictimai həyatımızda yorulmaz fəaliyyəti həmya mələndür. Ona görə də seçkilərlə olan

2020-ci ilin 9 fevralında neftçalalıları Sabir Rüstəmخانlıya böyük etimad göstərən, onu özlərinə millət vəkili seçdilər.

Artıq 1 il 3 aydır ki, Sabir Rüstəmخانlı bizim millət vəkilibizdir. Bu müddət ərzində xalqımızın tarixində çox mühüm bir hadisə - cəmi 44 gün çəkən və möhtəşəm zəfərimizlə nəticələnən qələbəmizin sevincini yaşadım. Eyni zamanda bu müharibədə müqəddəs şəhidlərimizin yarıda qalan ömürlərinə də kədərləndim... Ədəbiyyatımızın ilk zəfər dastanını "Qarabağa qayıdış" poemasını yazan Sabir müəllim pandemiya səbəbilə sətir karantin qaydalarının verdiyi istisna güzəştərdən istifadə edərkən həmin günlərdə dəfələrlə Neftçalaya gəldi. Bəzi şəhidlərimizin dəfn mərasimində iştirak etdi, şəhid ailələrinə baş çəkdi. Öz maddi imkanları hesabına rayonumuzun Həsənbad qəsəbəsində Şəhidlər xiyabani inşa etdirdi. İndi həmin xiyabanda Həsənbaddan olan Milli Qəhrəmanlar Samid İmanovun, Zakir Məcidovun, həmçinin Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Camal İsmayilovun büstləri ucaldı. Eyni zamanda Həsənbaddan olan 17 şəhidimizin baryefləri də həmin xiyabandadır.

Sabir Rüstəmخانlı millətimizə, bütün türk dünyasına xidmətdən zövq alan bir insandır. Bu yorulmaz və müqəddəs fəaliyyətinə ona yeni-yeni uğurlar arzulayıram. 75 yaşınız mübarək, əziz Sabir müəllim.